

Federale regeringsverklaring

Brussel, 14 juli 1999

Eerste Minister
Guy Verhofstadt

De verkiezingen van 13 juni 1999 hebben de politieke verhoudingen grondig door elkaar geschud. De burgers gaven uiteenlopende signalen en zorgden voor een op het eerste zicht versnipperd politiek landschap. Maar onder de verschuivingen aan de electorale oppervlakte valt een grondstroom te ontwaren, een dieperliggend verlangen om te breken met de manier waarop dit land wordt geleid, een indringende vraag naar een beter en ander bestuur.

De overheid is er inderdaad in het verleden onvoldoende in geslaagd zich aan te passen aan de nieuwe tijd. Vastgeroeste politieke verhoudingen blokkeerden de weg naar een toekomstgericht beleid. Er ontstond een breuk met de bevolking, wier vragen, noden en zorgen onvoldoende tegemoet werden getreden. De verstoorde relatie tussen burger en politiek leidde tot onbegrip en frustraties. Zo groeide een spanningsveld dat zelfs de fundamenteën van onze democratische rechtsstaat dreigt aan te tasten. Het massale protest van honderdduizenden burgers in het najaar van 1996 was hiervan de meest zichtbare uiting.

Om aan deze roep tot verandering die ook op 13 juni luid doorklonk, een antwoord te geven, hebben VLD, PS, PRL, SP, ECOLO en AGALEV een ambitieus en coherent project uitgewerkt, een project dat zowel naar vorm als naar inhoud wil breken met het verleden, m.a.w. een project dat resoluut kiest voor de eenentwintigste eeuw. Het is een vernieuwend project dat het vertrouwen van de burgers in de overheid wil herstellen, de creatieve krachten in de samenleving opnieuw ruimte wil bieden, iedereen volwaardige kansen wil geven op zelfontplooiing en geluk, de sociale bescherming van alle burgers garandeert en een duurzame relatie wil uitbouwen tussen de mens en zijn leefomgeving. Het is een project dat België opnieuw aanzien kan geven in de wereld.

*

* *

Het eerste en belangrijkste onderdeel van dit project is België om te bouwen tot een modelstaat, een overheid die erin slaagt haar taken zowel zorgzaam, democratisch als rechtvaardig uit te voeren. Opeenvolgende incidenten, de Dutroux-affaire, de dioxinecrisis en andere hebben de voorbije jaren duidelijk gemaakt dat dit onze eerste bekommernis moet zijn. De regering zal van een

ingrijpende hervorming van de openbare besturen dan ook haar hoogste prioriteit maken.

De eerste hoeksteen van de modeladministratie die we beogen, is de doeltreffendheid en derhalve de zorgzaamheid waarmee ze haar opdrachten uitvoert. Het doel is een dienstverlening van hoog niveau die de vergelijking kan doorstaan met de beste bedrijven uit de privé -sector of met de beste openbare besturen in het buitenland. Daartoe zal een externe audit van de openbare besturen worden doorgevoerd, terwijl een pact voor een doorgedreven depolitisering de objectiviteit van alle aanwervingen en bevorderingen zal garanderen. De administratieve overlast en regelneverij zal drastisch worden teruggeschroefd. Met 10 % tijdens de eerste twee jaar, met een kwart tegen het einde van de legislatuur. De overlast aan regels ondergraaft immers de rechtszekerheid en fnuikt de creativiteit. Om deze ambitieuze doelstelling hard te maken zal een bijzondere regeringscommissaris worden aangeduid, die naast de coördinatie ook verantwoordelijk zal zijn voor het ontwikkelen van de noodzakelijke meetinstrumenten.

Het verhogen van het democratisch gehalte van de besluitvorming is de tweede hoeksteen van een goedwerkende overheid. De burgers moeten opnieuw centraal staan in het besluitvormingsproces. Om de greep van de mensen op de politiek te verstevigen nodigt de regering het parlement uit in haar schoot een bijzondere commissie op te richten, die werk maakt van een diepgaande modernisering van het kiesstelsel, de omvang van de kiesomschrijvingen en van nieuwe vormen van inspraak en participatie. Zelf zal de regering een ontwerp neerleggen dat het gewicht van de lijststem beperkt en het systeem van de opvolgers afschaft. Meer dan vandaag wordt het de kiezer die bepaalt wie hem in het parlement vertegenwoordigt. In dezelfde geest gaan de regering en de meerderheidspartijen de verbintenissen aan rekening te houden met de uitkomst van volksraadplegingen en het petitieright te moderniseren. Tevens moet elke belangenvermenging bij het uitoefenen van een politiek mandaat worden uitgesloten. De idee is dat het parlement een deontologische commissie opricht die een rechtspraak ontwikkelt om de onafhankelijkheid van het parlement ten aanzien van particuliere belangen en lobbies te vrijwaren.

Rechtvaardigheid is de derde hoeksteen voor de nieuwe overheid die de regering voor ogen heeft. Vorig jaar werd het Octopusakkoord afgesloten als antwoord op de problemen bij politie en justitie. De snelle en integrale uitvoering ervan is voor de regering een topprioriteit. Het vormt de basis voor het totstandbrengen van een veilige leefomgeving, van een eerlijke en snelle rechtsbedeling en voor het terugdringen van de agressie in de maatschappij. Maar er is meer nodig dan dat. Nog voor het einde van het jaar zal een veiligheidsplan worden opgesteld, dat werkt volgens het concept van de integrale veiligheidszorg. Dit plan zal een keten omvatten die achtereenvolgens bestaat uit een preventieve schakel, een repressieve schakel en de nazorg voor slachtoffers en daders. Het plan dat wetenschappelijk onderbouwd zal zijn, heeft een dubbel doel: het daadwerkelijk doen dalen van alle vormen van criminaliteit en het wezenlijk verhogen van de te lage ophelderingsgraad. De politie zal zich daarbij concentreren op haar kerntaken en meer op het terrein aanwezig zijn. Het strafrecht wordt gemoderniseerd en "normstellend optreden" garandeert een snelle en aangepaste aanpak van

ieder misdrijf. In het kader van de federale politie wordt een anti-corruptiedienst opgericht en de internationale samenwerking en de strijd tegen de georganiseerde misdaad en witteboordcriminaliteit zal worden opgevoerd.

Naast de invoering van het veiligheidsplan zal de regering werk maken van een actieplan met het oog op het wegwerken van de gerechtelijke achterstand. Dit plan is dringend noodzakelijk om het vertrouwen van de burger in het gerecht en de rechtsstaat te herstellen. Beleidsplannen per parket en rechtscollege, beter inzetbare magistraten, aangepaste gerechtelijke procedures, meer administratieve afhandelingen, arbitrage en procedures van onderlinge toestemming zullen hierbij worden aangewend. Nog voor het einde van het jaar zullen voor de rechtbank en het parket te Brussel bijzondere maatregelen worden uitgewerkt.

Een rechtvaardige overheid is ook een open en verdraagzame overheid. De integratie van alle burgers en in het bijzonder van de hier wonende buitenlanders is hierbij het uitgangspunt. Voor deze laatsten zal het verkrijgen van de Belgische nationaliteit drastisch worden vereenvoudigd. Het zal het engagement van de aanvrager in zich sluiten om de Grondwet, de wetten en fundamentele rechten en vrijheden na te leven. Tegelijkertijd zal de Minister van Justitie de parketten vragen zich in te schrijven in de nieuwe aanpak en ieder misbruik tegen te gaan van de naturalisatiewetgeving door misdaadorganisaties. De regering zal de nieuwe regeling een jaar na haar inwerkingtreding beoordelen.

Wie een veilige, rechtvaardige en verdraagzame samenleving wil, moet ook oog hebben voor de situatie in bepaalde grootstedelijke wijken, waar verwaarlozing en uitsluiting elkaar versterken. Een globale aanpak moet de leefbaarheid van onze steden herstellen. Daar de beleidsinstrumenten hiertoe zich op verschillende niveaus bevinden zal een regeringscommissaris worden aangesteld die over de nodige competentie en ervaring beschikt.

*

* *

In de 21ste eeuw zal de economische en maatschappelijke realiteit grondig verschillen van deze die we tot op heden kenden. Het economisch beleid van de voorbije decennia zat geprangd in een schijnbaar onoplosbaar dilemma, een tegenstelling tussen hoge economische groei en lage inflatie. Om het uit te drukken op een wijze die de economen onder U wellicht als te literair zullen ervaren, was het voeren van een economisch beleid iets dat veel gelijkenis vertoonde met het besturen van een wagen. Een regering die gas gaf, zorgde voor meer groei maar ook voor meer inflatie, het indrukken van de economische rempedaal had dan weer het tegenovergestelde effect. De essentie van een goed economisch beleid bestond dan ook uit het vinden van een evenwicht tussen optrekken en afremmen en het daarbij vermijden van al te veel schokken.

Deze tegenstelling verloor de afgelopen jaren veel van haar betekenis. Internationaal leven we nu al jaren in een economisch klimaat dat gekenmerkt

wordt door hoge groei- en lage inflatiecijfers. Samen met de duurzaam veranderde relatie tussen groei en inflatie is een "nieuwe economie" in opmars, met andere spelregels dan diegene die we tot nog toe als axioma's hebben aanvaard. Deze "nieuwe economie" is het product van de hoogtechnologische omwenteling van de voorbije jaren, van de informatisering vooral die de innovatie en de investeringen bijzonder krachtige impulsen geeft. Ondertussen manifesteerde zich een nieuwe tegenstelling met name de mondiale achteruitgang van het leefmilieu met haar gevolgen voor de plaatselijke leefomgeving. Stijgende groei vertaalt zich niet meer eenduiding in meer levenskwaliteit en tegenstelling die we met duurzame ontwikkeling kunnen overbruggen.

Tegelijkertijd kan de fundamenteel gewaande tegenstelling tussen een model dat vooral de groei en de werkgelegenheid bevorderde en een model dat de sociale bescherming als uitgangspunt nam, worden overstegen. Het gaat niet meer om een keuze tussen n van beide maar om het in elkaar inpassen van beide. Duurzame groei maakt een betere sociale bescherming mogelijk omdat de financiële onderbouw ervan beter wordt gegarandeerd. En de mensen die van een sociale bescherming genieten, moeten waar kan, geholpen worden om opnieuw een zinvolle plaats in de samenleving te verwerven: jongeren met een t lage scholingsgraad, mensen op middelbare leeftijd die hun weg verliezen in de nieuwe technologische maatschappij, armen die al jaren leven aan de zelfkant van de samenleving.

Dat is de belangrijkste uitdaging van de actieve welvaartsstaat. In de actieve welvaartsstaat worden uitsluiting en werkloosheid niet op de eerste plaats passief en remediërend bestreden, maar actief en preventief. Een actieve welvaartsstaat zorgt niet alleen voor uitkeringen, maar investeert vooral in mensen, in hun opleiding, hun vorming, hun werk. Want mensen die over een job beschikken verwerven niet alleen een inkomen, maar ook een plaats in de maatschappij, sociale contacten, persoonlijke voldoening, uitzicht op een betere toekomst, op nieuwe kansen. Een hogere werkgelegenheidsgraad zorgt bovendien voor een bredere en stabielere basis o.m. voor het financieren van de sociale zekerheid en voor het dekken van de nieuwe noden in de samenleving. Wie morgen toch nog uit de boot valt, zal beter dan vandaag kunnen geholpen en ondersteund worden.

De uitbouw van de actieve welvaartsstaat wordt het centraal objectief van het economisch en sociaal beleid van de nieuwe regering. Ze nodigt U uit om hier samen werk van de maken, zoals ze ook het middenveld en de sociale partners zal uitnodigen voor een hernieuwd overleg.

Voor de uitbouw van de actieve welvaartsstaat en het optillen van de werkgelegenheidsgraad zal de regering meerdere sporen volgen, sporen die strikt zullen kaderen binnen onze Europese engagementen waaronder deze van het stabiliteitspact.

Het invoeren van startbanen voor jongeren, het drastisch verlagen van de lasten op arbeid, het dichten van de werkloosheidsvallen, het opnieuw aanzwengelen van de werkgelegenheidsmogelijkheden van de 50-plussers, de integratie op de arbeidsmarkt van langdurig werklozen en bestaansminimumtrekkers, het ter beschikking stellen van arbeidskrachten via

werkgeversgroeperingen, het aanmoedigen van de K.M.O.'s, zijn de belangrijkste instrumenten die zullen worden ingezet.

Ook komt er een soepeler organisatie van de arbeidstijd. De regering zal binnen de grenzen van de concurrentiekracht van de ondernemingen, zonder de loonkost te verzwaren en met vrijwaring van het inkomen van de werknemers, de financiële prikkels ten voordele van een verkorting van de arbeidstijd en van de vierdagenweek versterken. Ook de vrijwillige vierdagenweek zal door de regering ondersteund worden via de invoering van een veralgemeend systeem van 1/5de loopbaanonderbreking die in beginsel voor alle werknemers die dat vragen toegankelijk zal zijn. Om de motivatie van de werknemers te verhogen zal er ook een wettelijk kader worden opgezet om werknemersparticipatie mogelijk te maken. Net zoals het oprichten van pensioenfondsen zal worden aangemoedigd door premies of afdrachten toe te laten boven de loonnorm.

De regering gaat tijdens deze legislatuur ook werk maken van een diepgaande hervorming van de fiscaliteit. Deze fiscale hervorming moet leiden tot minder tarieven en hogere belastingvrije minima. De aftrekmogelijkheden moeten worden gegroepeerd in forfaitaire korven. Het nieuwe belastingstelsel moet neutraal zijn tegenover de gekozen samenlevingsvorm en de belastingaangifte wordt drastisch vereenvoudigd. De regering wenst tevens in Europees kader een verschuiving door te voeren van arbeidsbestraffende belastingen naar belastingen zoals een energieheffing die ons toelaten om de doelstellingen inzake werkgelegenheid en duurzame ontwikkeling waartoe ons land zich heeft geëngageerd beter te realiseren. Bovendien zullen al deze hervormingen gebeuren binnen een context van verminderde fiscale druk. Zo zal de regering de belastingschalen in de personenbelasting vanaf 1999 indexeren. Bovendien zal een aanvang worden gemaakt met de afschaffing van de aanvullende crisisbijdrage, te beginnen met de laagste inkomens en pensioenen.

Ons land kent een efficiënt systeem van sociale zekerheid. De middelen die zij nodig heeft zullen worden gegarandeerd. Toch vallen + sommigen nog buiten het systeem. Daarom zal de sociale zekerheid worden gemoderniseerd.

Zo zal het statuut van de deeltijds werkenden worden verbeterd. Inzake pensioenen zal de regering bij voorrang de leefbaarheid van het wettelijk pensioenstelsel waarborgen en de laagste pensioenen geleidelijk verhogen - met bijzondere aandacht voor deze van de zelfstandigen.

In het gezondheidsbeleid moet de patiënt en de kwaliteit van de dienstverlening centraal staan. Eerstelijnszorg en preventie zullen worden gestimuleerd. De wettelijke groeinorm van 1,5 % zal naar 2,5 % worden opgetrokken. De remgelden voor chronisch zieken zullen worden verlaagd en de kwaliteit van de verzorging verbeterd.

Ons land telt ook nog meer dan 80.000 bestaansminimumtrekkers. Bijna de helft is jonger dan 35 jaar. Ook hier is hun integratie op de arbeidsmarkt de beste vorm van emancipatie. Hun uitkering activeren en de staatstussenkomst bij de tewerkstelling verhogen, zijn daartoe de aangewezen wegen.

*

* *

Naast een zorgzame en doeltreffende overheid en het uitbouwen van de actieve welvaartsstaat is de aandacht voor de duurzame ontwikkeling van onze samenleving het derde uitgangspunt van de actie van de nieuwe regering.

De levenskwaliteit van de huidige en de komende generaties wordt een integraal onderdeel van elke handeling die ze zal stellen. Zo zal de wetgeving op de productnormen worden uitgebreid, de fiscaliteit gecologiseerd, de productinformatie verbeterd o.m. door een uniform stelsel van ecolabeling. De wetgeving i.v.m. gevaarlijke stoffen en afvalstoffen zal worden verbeterd.

De regering zal het mobiliteitsvraagstuk intensief te lijf gaan. Er zal een geïntegreerd mobiliteitsbeleid worden gevoerd waarbij zowel fiscale als structurele hefboomen zoals telewerk en glijdende uurregelingen zullen worden aangewend. Er zal een aanzet worden gegeven tot een ingrijpende kwalitatieve en kwantitatieve opwaardering van het gemeenschappelijk vervoer en het goederenvervoer. Het gebruik van zowel het openbaar als het gemeenschappelijk privé -vervoer zal worden gestimuleerd, alsmede de coördinatie met de gewestelijke vervoersmaatschappijen. Vooral de N.M.B.S. moet een nieuwe dynamiek krijgen, met nieuwe investeringen waarbij ook publiek-privaat partnership mogelijk wordt. Om het dichtslibben van Brussel op te lossen zal er aanvang gemaakt worden met een Gewestelijk Expresnet.

De liberalisering van de elektriciteitssector zal worden versneld, zodat alle consumenten kunnen genieten van lagere tarieven en een betere dienstverlening. Tevens zal er meer nadruk gelegd worden op de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen. Het moratorium op de uitbouw van de nucleaire elektriciteitsproductie blijft gehandhaafd en ons land schrijft zich in, in een scenario waarbij de nucleaire centrales van zodra ze 40 jaar in gebruik, zijn worden gedesactiveerd.

*

* *

België ligt in het hart van Europa. We zijn een kleine, maar welvarende natie met een exportgerichte open economie die alle baat heeft bij een verdere uitdieping van de Europese Unie. Naast een intensieve voorbereiding van het Belgische voorzitterschap in het jaar 2001 zal de regering er zorg voor dragen om de Europese richtlijnen tijdig om te zetten. Tevens zal een betere coördinatie tussen federale staat en deelgebieden op het vlak van het Europees beleid tot stand worden gebracht.

Het respect voor de mensenrechten zal het uitgangspunt zijn van het buitenlands beleid. De regering wil op dat vlak een actief beleid voeren binnen alle internationale instellingen, net zoals zij haar initiatieven om bij te dragen tot wapenbeheersing en ontwapening zal verderzetten. Ze engageert zich om

het parlement nauwer te betrekken bij het uittekenen van haar politiek op dit vlak.

Ik zei reeds dat onze welvaart vooral afhankelijk is van het buitenland. De regering zal dan ook meer inspanningen leveren voor de uitbouw van onze buitenlandse economische betrekkingen waarbij ze zal nagaan hoe de rol van de ondernemingen hierbij kan worden versterkt. Het vertrouwen in de Belgische producten moet na de dioxinecrisis worden hersteld. Een lange en aangehouden campagne zal worden op stapel gezet om het imago van ons land te verbeteren en de buitenlandse markten te herwinnen.

Inzake ontwikkelingssamenwerking opteert de regering voor een geleidelijke en substantiële verhoging van de beschikbare middelen voor internationale samenwerking, een verhoging die moet gepaard gaan met een kwalitatieve verbetering en een grotere doeltreffendheid van de uitgaven. Een deel van de beschikbare middelen zal in ieder geval worden ingezet voor conflictpreventie en conflictbeheersing, mensenrechten, maatschappelijke integratie en humanitaire begeleiding van de vluchtelingenstromen in het Zuiden.

*

* *

In het zoeken naar antwoorden op de ethische vraagstukken en uitdagingen kiest de regering voor een aanpak die breekt met het verleden. In plaats van het debat te duwen in het carcan van de regeringssolidariteit en het zo afhankelijk te maken van een consensus onder meerderheidspartijen, zal het parlement haar volle verantwoordelijkheid kunnen opnemen en dit op basis van ieders individueel geweten en overtuiging.

*

* *

Een breuk met het verleden komt er ook op het vlak van de institutionele en communautaire problemen waarmee ons land nog steeds wordt geconfronteerd. Een intergouvernementele en interparlementaire commissie voor institutionele en democratische vernieuwing zal worden opgericht die zowel de wetgevende als de uitvoerende macht van de federale staat, de Gewesten en de Gemeenschappen aan tafel brengt. Zoals U in het regeerakkoord zult kunnen lezen bestaat er over een aantal hervormingen die de werking van de federale staat en van de deelgebieden grondig kunnen verbeteren nu reeds een grote eensgezindheid. Over andere punten is de bereidheid aanwezig om met elkaar te praten en oplossingen te zoeken in respect voor elkaars zienswijze. Ik ben er alleszins van overtuigd dat deze methode in de huidige omstandigheden niet alleen de beste is om tot resultaten te komen, maar bovendien het enige middel is om de federale staat verder uit te bouwen, haar werking te verbeteren en de communautaire spanningen uit de wereld te helpen.

*

* *

In deze regeerverklaring wil ik ook de aanpak toelichten die de regering zal volgen met betrekking tot de dioxinecrisis. Het bezweren van die crisis is haar eerste opdracht. In de komende dagen zullen we een reeks initiatieven nemen die ervoor zullen zorgen dat zowel de consumenten als de producenten opnieuw vaste grond onder de voeten krijgen.

Daartoe zullen vier concrete stappen worden gezet. Eerst en vooral komt er n controlesysteem voor de gehele voedselketen. Het moet garant staan voor een permanent hoge kwaliteit van onze voeding. Voor het einde van de maand zal de regering het ontwerp goedkeuren voor de oprichting van het Federaal agentschap voor de controle en de beveiliging van de voedselketen, ontwerp dat in september bij het parlement zal worden ingediend. De regering wil immers voor 1 januari 2000 het agentschap in werking zien treden. De regering zal daarbij ook kiezen voor de strengste normen voor alle schakels van de voedselketen.

Daarnaast gaan we de getroffen mensen en bedrijven concrete steun verlenen om deze moeilijke periode door te komen. De kosten voor de analyses en de vernietiging van voedsel zullen worden opgevangen. De regering zal tevens tijdelijke steun verlenen onder de vorm van renteloze voorschotten. Zij zal eveneens bij de Europese Commissie tussenkomen opdat dit systeem aanvaard wordt en vragen dat een deel van deze voorschotten door de Staat mag gedragen worden.

Ten derde willen we, zoals ik daarstraks reeds aangaf, op korte termijn een campagne opstarten om de Belgische producten in het buitenland opnieuw het uitstekende imago te geven dat ze verdienen.

Tenslotte zal zaterdag aanstaande een regeringscommissaris die goed vertrouwd is met de Europese administratie en regelgeving belast worden met de coördinatie van deze aanpak, inzonderheid ten aanzien van de contacten en afspraken met de Europese Unie.

*

* *

Een decennium geleden werd de Muur van Berlijn gesloopt, de schande van Europa. Met haar verdwenen de oude, vastgeroeste tegenstellingen tussen Oost en West. Het failliet van het communisme met zijn roofofbouw op mens, maatschappij en leefomgeving werd pijnlijk duidelijk. Maar ook in het Westen kwam er meer ideologische zuurstof vrij, was er eindelijk meer ruimte voor politieke reflexie en zelfkritiek. Discussies van het verleden die ons allen zo lang in de ban hielden, losten hun greep. De blik kon eindelijk volop en onbevangen naar de toekomst worden gericht. De klassieke maatschappelijke denkbeelden bleken aan vernieuwing toe, oude waarden kregen nieuwe

invullingen, er kwamen andere uitdagingen. In de zoektocht naar een nieuw politiek project, naar een nieuw evenwicht tussen burger en overheid, tussen economie en ecologie, tussen vrijheid en gelijkheid ontstonden nieuwe inzichten en bondgenootschappen. De brug naar de 21ste eeuw kan niet op oude schisma's of traditionele breuklijnen worden geënt. Integendeel, alleen een beleid dat de moed vindt om nieuwe wegen in te slaan zal in staat zijn ons land een volwaardige plaats te geven in het Europa en de wereld van morgen. Bij het zoeken van die nieuwe wegen zullen de identiteit en de gevoeligheden van elkeen vanzelfsprekend overeind blijven, maar die identiteit en die gevoeligheden kunnen en zullen elkaar ook verrijken. De oude opdeling van het politieke landschap is immers niet langer in staat de rijkdom van onze samenleving te vatten. Het beleid dat de regering voorstaat is hervormingsgezind. Toekomstgericht. Ze gelooft in dit land en haar burgers. Ze wil breken met de behoudsgezindheid die ons land al te lang in haar ban hield, ze staat lijnrecht tegenover al diegenen die de afgunst voor de nabuur of de angst voor het vreemde prediken. Ze gaat de toekomst met vertrouwen tegemoet. Ze zoekt wat de mensen in dit land samenbrengt en wil voor alle burgers nieuwe kansen creëren. Ze weet dat ons land beter kan en heeft de ambitie daar de volgende vier jaar het bewijs van te leveren.
